

Nr 286

Av herr **Munktell m. fl.**, om lån åt Uppsala studentkår för uppförande och inredande av en studentmatsal.

Med stor besvikelse har konstaterats, att Kungl. Maj:t icke heller i årets statsverksproposition funnit sig kunna föreslå riksdagen att anvisa medel för uppförande av en studentmatsal i Uppsala.

Under de senaste åren har uppsalastudenternas matsalsfråga utvecklats till ett riksbekant studentsocialt problem. Sedan många år tillbaka är Uppsala den enda högskolestad i landet, där studenterna icke har tillgång till en av dem själva driven matsal eller restaurang. Vid upprepade tillfällen under de senaste decennierna och senast genom underdåniga skrivelser åren 1954, 1955, 1956 och 1957 har studentkåren gjort framställningar om statsmedel för uppförande och inredande av en dylik studentmatsal.

När Uppsala studentkårs önskemål om statsmedel för uppförande och inredande av en studentmatsal i Uppsala ännu en gång aktualiserats i riksdagen kan, beträffande såväl det ifrågavarande byggnadsprojektets planering som det studentsociala behovet av en dylik matsal, i huvudsak hänvisas till vad tidigare anförts i studentkårens underdåniga framställningar av den 8 november 1955, den 31 oktober 1956 och den 30 oktober 1957 samt i motionerna nr 334/1955, 399/1956 och 129/1957. Härutöver bör emellertid anföras, att studentkårens byggnadskommitté under våren 1957 låtit anlita särskild expertis med uppgift att undersöka, huruvida det över huvud taget vore möjligt att, genom uppförande av en studentmatsal av den typ studentkåren tänkt sig, kunna driva matsservering med lägre priser än dem studenterna för närvarande får betala i Uppsala. Den företagna undersökningen har ytterligare styrkt studentkåren i dess uppfattning, att så otvivelaktigt är fallet. Studentkåren har vidare under det gångna året ytterligare låtit överarbeta de ritningar, som utförts av arkitekterna Erik och Tore Ahlsén. Därvid har vissa smärre justeringar beträffande lokaldispositionen gjorts, vilka dock icke är av sådan betydelse, att de påverkar de tidigare upprättade och redovisade kostnadsberäkningarna. I 1957 års motioner anfördes bl. a. att 1955 års universitetsutredning i en skrivelse till Konungen angående åtgärder för att få till stånd ytterligare studentbostäder bl. a. beräknat att det totala antalet universitets- och högskolestuderande skulle komma att stiga från icke fullt 23 000 år 1955 till 40 000 år 1965. I denna skrivelse hade universitetsutredningen vidare sagt: »En universitetsupprustning i fråga om lärarkrafter och undervisningslokaler för dubbelt så stort antal studerande blir helt naturligt meningslös eller från början misslyckad, om tillström-

ningen till de högre läroanstalterna hålles tillbaka till följd av brist på bostäder för de studerande.» I motionerna framhölls »att en upprustning vore en orimlighet om icke de studerandes måltidsförhållanden samtidigt löses på ett tillfredsställande sätt».

I sitt utlåtande över 1957 års motioner anförde statsutskottet bl. a. följande: »Med anledning av vid 1955 och 1956 års riksdagar väckta motioner har utskottet tidigare uttalat sig beträffande frågan om lån till Uppsala studentkår för uppförande och inredande av en studentmatsal (utlåtanden 1955: 57 och 1956: 116). I sistnämnda utlåtande underströk utskottet vikten av att vitala studentsociala behov — vartill förevarande fråga hörde — bleve tillgodosedda genom insatser från statens sida. Utskottet förutsatte att Kungl. Maj:t vid budgetberedningen hösten 1956 toge förevarande lånefråga under förnyad omprövning, så att förslag i ämnet kunde föreläggas 1957 års riksdag.

Kungl. Maj:t har icke för innevarande års riksdag framlagt förslag i ämnet.

Utskottet får erinra om att 1955 års universitetsutredning beräknat att det totala antalet universitets- och högskolestuderande kommer att stiga från nu icke fullt 23 000 till drygt 40 000 år 1965, varefter skulle följa en period av fortsatt expansion, som kunde bli mer eller mindre stark, i varje fall fram till 1970-talets första år.

Med beaktande av denna prognos samt under erinran om utskottets tidigare uttalanden rörande förevarande lånefråga förutsätter utskottet att Kungl. Maj:t tar ifrågavarande ärende under allvarligt övervägande vid budgetplaneringen för 1958/59.

Av den ståndpunkt, utskottet sålunda intagit följer att utskottet icke finner sig böra tillstyrka bifall till det i motionerna I: 120 och II: 129 framställda yrkandet. Utskottet förordar emellertid att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet ovan anför.

Utskottet hemställer alltså,

a) att motionerna I: 120 och II: 129 icke må av riksdagen bifallas.

b) att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anför.»

Mot ifrågavarande beslut reserverade sig tio av utskottets ledamöter beträffande vad under a) anförts och ansåg att utlåtandet bort erhålla följande kläm:

»Utskottet vill med beaktande av denna prognos understryka vikten av att vitala studentsociala behov bli under statens medverkan tillgodosedda. Av den ståndpunkt, utskottet sålunda intagit, följer, att utskottet finner sig böra tillstyrka bifall till det i motionerna I: 120 och II: 129 framställda yrkandet.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 120 och II: 129, till Lån till Uppsala universitets studentkår för 1957/58 anvisa ett investeringsanslag av 1 280 000 kronor.»

Riksdagen följde utskottets förslag men i andra kammaren med endast 1 rösts majoritet.

I 1957 års motioner hade den planerade matsalen kostnadsberäknats till minst 1 280 000 kronor. Under oktober 1957 har en förnyad kostnadsberäkning företagits. Härvid har hänsyn endast tagits till den officiella beräkningen av utvecklingen för byggnadskostnadsindex. Denna beräkning gav vid handen, att kostnaderna för uppförande och inredande av den planerade studentmatsalen numera måste uppskattas till minst 1 360 000 kronor. Det förtjänar understrykas, att denna kostnadsökning inte till någon del beror på, att det i tidigare framställningar från studentkåren angivna programmet utvidgats. Det bör även nu framhållas, att studentkårens avsikt fortfarande är, att de i direkt anslutning till studentmatsalen planerade kårlokalerna helt skall finansieras utan anlitan­de av statsmedel. Studentkåren framhåller i 1957 års framställning härom bl. a. följande:

»Detta förhållande, vilket torde vara enastående bland landets studentkårer, ställer dock med rådande kreditrestriktioner studentkårens ekonomi inför stora påfrestningar under de närmaste åren. Studentkåren vill därför starkt understryka, dels att det icke är möjligt för studentkåren att åtaga sig kostnaderna för matsalsdelen, dels att behovet av kårlokaler icke är mindre än behovet av en studentmatsal, dels slutligen att varje års uppskov med matsalsfrågans lösning även innebär ett uppskov med lösning av kårlokalfrågan.»

Vad studentkåren ovan anfört beträffande kårlokalfrågan är av största vikt. För närvarande är Uppsala studentkår tvingad att driva sin fackliga verksamhet i mycket ålderdomliga och synnerligen trånga lokaler. Det vore orealistiskt att tro, att studentkårens verksamhet, utan att bli­va allvarligt inskränkt, skulle kunna fortfa­ra i dessa lokaler någon längre tid. Med hänsyn tagen till de föreliggande prognoserna måste det tvärtom hållas för troligt, att det inom blott något år starkt ökade antalet studenter skall medföra en sådan belastning för studentkåren, att dess verksamhet skall stagnera. Med vetskap om den betydande tid det trots allt tar att färdigställa en byggnad av den planerade storleken framstår behovet än mer uppenbart.

Ifrågavarande låneärendes tidigare behandling ger tydligtvis vid handen att det enbart är det statsfinansiella läget, som gjort att det icke föranlett förslag i årets statsverksproposition. Av det ovan framförda framgår emellertid, att behovet av såväl studentmatsal som nya kårlokaler för Uppsala studentkår är synnerligen stort och att ytterligare försening av byggnadsprojektet kan medföra allvarliga konsekvenser för studentkårens hela verksamhet.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att 1958 års riksdag måtte anvisa ett lån å 1 360 000 kronor till Uppsala studentkår för uppförande och inredande av en studentmatsal med cirka 260 platser och kafélokaler.

Stockholm den 25 januari 1958

Henrik Munktell

Edvin Jacobsson

John Lundberg

Eivor Wallin

Nr 287

Av herrar **Carlsson** i Stockholm och **Löfgren**, om inrättande av en konsulenttjänst inom skolöverstyrelsen för trafikundervisningen.

(Lika lydande med motion nr 237 i Första kammaren)

Stockholm den 24 januari 1958

C. W. Carlsson

Sigfrid Löfgren

Nr 288

Av fröken **Vinge**, om inrättande av en konsulenttjänst inom skolöverstyrelsen för skolmåltidsverksamheten.

(Lika lydande med motion nr 238 i Första kammaren)

Stockholm den 25 januari 1958

Margit Vinge
